

До Членовете на Научното жури

СТ А Н О В И Щ Е

от проф.д-р Венцислав П.Стоянов за монографията на гл.ас.д-р Георги Веселинов Ганчев „Искова защита на индивидуалния интерес на потребителите“ по повод участието му в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ , обявен от ПУ „П.Хилендарски“ ДВ бр.33/2018г., област на висше образование 3.6 социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 право /гражданско процесуално право/.

Уважаеми членове на Научното жури,

В конкурса за доцент по гражданско процесуално право, обявен от ПУ „П.Хилендарски“ е допуснат само един кандидат – гл.ас.д-р Георги Ганчев. На основание чл.24 ал.1 т.3 от ЗРАСРБ кандидатът е представил монография, която се различава от темата на докторската му дисертация. Научният труд е в размер на 232 страници, в които е включена и библиографската справка. Изследването е в рамките на професионалното направление – право и по-конкретно гражданско процесуално право, за което е обявен конкурсът.

Монографията съдържа увод, три глави и заключение. Темата е подбрана удачно и е в унисон с основно направление в съвременното законодателство – защита на правата на потребителите. Тази защита

обхваща не само материалното , но и процесуалното право, което е предмет на научното изследване ,представено от кандидата.

В трите глави от изложението д-р Ганчев е разгледал основните проблеми, свързани с темата на монографията. В глава първа , с наименование „Потребител и потребителска политика „ са анализирани въпросите относно потребителската политика в Европейския съюз, националната правна уредба, понятието „потребител“ и потребителски договор. Потребителската политика на ЕС е разгледаване както в сферата на сключените договори /от Рим до Лисабон/, така и в инициативите на Европейската комисия и практиката на съда на Европейския съюз. На анализ са подложени три дела със съществено значение за разглежданата тема. Особено внимание е отделено на националната правна уредба за защита на потребителя. Тук авторът разглежда както специалните закони за неговата защита – Закон за защита на потребителите и за правилата за търговия и заменил го Закон за защита на потребителите, така и други закони /неточно наличани „специални“/, които уреждат различна материя, но в обсега на тяхното действие попада и защитата на потребителите – напр. Закона за енергетиката, ДВ бр.107/2003г. По отношение на понятието „потребител“ авторът възприема това, което е дадено в § 13 т.1 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на потребителите, ДВ бр.99/2005г. Самият анализ на действащото законодателство не съдържа особености, по-скоро това е едно рутинно изследване на позитивноправната уредба. По обстойно е разгледан като понятие потребителския договор. Според автора отличителна черта на този договор е неговия предмет – предлаганите от търговеца стоки или услуги , ще се използват от насрещната страна – физическо лице , изключително за лично, крайно потребление, стр.38. На базата на това определение се правят и съответните отграничения – ако придобитата стока или услуга се използват за извършване на дейност, то това няма да бъде потребителски договор. Същото ще бъде положението ако сключеният договор представлява търговска сделка – напр. банков кредит. Именно при съпоставката между търговската и потребителската сделка д-р Ганчев посочва по-добрата защита на потребителя.По отношение на правното регулиране авторът приема, че нито правото на ЕС, нито вътрешното

законодателство съдържат единна правна уредба, която да регламентира сключването и съдържанието на потребителските договори.

Глава втора от съчинението е посветена на гражданскоправните способности за решаване на потребителските спорове. Може би по-точно ще бъде да се говори за гражданскопроцесуални способности за решаване на такива спорове, тъй като авторът разглежда именно процедури за решаване на спора. Най-напред е отделено място на извънсъдебните способности. Като органи за алтернативно решаване на спорове по ЗЗП са посочени общите помирнителни комисии и секторните помирнителни комисии. Логично след посочването на органите е разгледана процедурата, по която те решават споровете. По-нататък в изложението е разгледан въпроса за недопускане на арбитраж в случаите по чл.19 ГПК. Става дума за невъзможност по пътя на арбитража да се решават спорове, по които една от страните е потребител по смисъла на §13 т.1 от ДР на ЗЗП. Авторът се е постарал достатъчно убедително да посочи причините, които са довели до инициативата на омбудсмана на Републиката да поиска промяна на текста от ГПК. Пак в този раздел е разгледана и промяната на чл.47 ал.2 ЗМТА, според който арбитражни решения, постановени по спорове, на които предметът не подлежи на арбитражиране са нищожни. Авторът анализира и възможността за арбитраж в ЕС. В извънсъдебните способности е разгледана и медиацията.

Съдебните способности за защита на потребителя са поставени в две големи групи – защита на колективния интерес и защита на индивидуалния интерес. В тази глава повече внимание е отделено на защитата на колективния интерес, тъй като за индивидуалния има отредена отделна глава. Авторът разглежда обединението на лицата за защита на колективния интерес, което може да се реализира чрез сдружение за защита на колективния интерес. Разгледани са и колективните искове по реда на чл.379-388 ГПК. В тази част от монографията обаче отново се появява сравнителноправен преглед на англо-саксонското право и това на ЕС. Би следвало тези въпроси да са изяснени в глава първа. При разглеждането на колективните искове се обръща внимание на всички детйли от производството като служебно начало, подсъдност, процесуална легитимация, колективен интерес, кръг на

увредените лица и съдебното решение и неговото действие.

Същевременно авторът в абзаца „Реалности и перспективи“ прави много трезва оценка на защитата на колективния интерес и прави обоснования извод, че тези производства трудно постигат успех.

Последната част от научното изследване носи същото наименование както и самата книга – искова защита на индивидуалния интерес на потребителите. Тя е най-обемна – повече от 100 страници и това поставя въпроса за известна диспропорция в структурата на труда. Главата започва със съпоставяне на общия исков процес и особеното производство по търговски спорове и бързото производство. В дилемата дали потребителските спорове са граждански или търговски дела авторът приема, че те трябва да бъдат разглеждани като граждански дела – стр.111. Това становище може да се приеме, тъй като е добре обосновано. Вярно е също така, че не може да се постави знак за равенство между търговска сделка и търговско дело. В този дух е разпоредбата на чл.365 ГПК. Трябва се приеме и становището за специфичния предмет на потребителските спорове – това е защитата, уредена в ЗЗП на основните права на потребителя. По нататък в главата са разгледани въпросите за подсъдността, понятието „потребител“ в тесен и широк смисъл, случаите, при които правилото на чл.113 ГПК не се прилага и договорната подсъдност. Предмет на анализ са и цената на иска, тежестта на доказването вкл. установяването на неравноправни клаузи в договора, възможните подобрения. Обект на изследване е и съдебното решение, силата на пресъдено нещо с нейните субективни и обективни предели, обвързаността на гражданския съд и неприсъственото решение. Авторът е разгледал и съвместната процесуална защита на индивидуалния интерес, при която потребителите са другари в процеса. В този дух е и абзацът посветен на защита на сдружения от потребители и в частност искът по чл.189 ЗЗП. Разгледана е и съдебната практика и са направени изводи и заключения. Главата завършва с предложения *de lege ferenda*, като сред тях са обособяване на особено исково производство за защита на потребителите, засилено служебно начало при делата с малък материален интерес / като се изяснява и понятието „малък материален интерес“/, доказването и доказателствените средства и съдебните такси и разноски.

Книгата завършва със заключение, в което са обобщени изводите от направеното изследване.

Цялостното впечатление от монографията е много добро , изследван е важен проблем със сериозно практическо значение. Езикът на автора е точен и ясен и използвания научен апарат и съдебна практика достатъчни. Към книгата могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки, но те не намаляват стойността на труда.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

Представеният хабилитационен труд „Искова защита на индивидуалния интерес на потребителите“ с автор гл.ас. д-р Георги Веселинов Ганчев напълно отговаря на изискванията на чл.24 ал.1 т. 3 ЗРАСРБ за получаване на академична длъжност „доцент“ и аз убедено препоръчвам на Научното жури да предложи на ФС на ЮФ при ПУ „П.Хилендарски“ Георги Веселинов Ганчев да бъде избран за доцент по граждански процесуално право.

Подпис:

проф. В.Стоянов